

notitie

Forum Standaardisatie

Wilhelmina v Pruisenweg 52
2595 AN Den Haag
Postbus 96810
2509 EJ Den Haag
www.forumstandaardisatie.nl

Stuurgroep Open Standaarden Notitie: 'Uitstekend Beheerproces'

Bijlagen:	Geen		
Aan:	Forum Standaardisatie		
Van:	Stuurgroep Open Standaarden		
Datum:	21 augustus 2013	Versie	1.0
Betreft:	De status 'Uitstekend beheerproces'		

Ter besluitvorming Forum Standaardisatie

U wordt gevraagd in de stemmen met de volgende adviezen:

- 1) De voorgestelde afbakening van de status 'Uitstekend Beheerproces'
- 2) De voorgestelde operationalisering van de vraag m.b.t. het houden van een publieke consultatie (2.3.5)
- 3) De aanpassing van de vraag m.b.t. aanvullende Forumtoetsing (2.5.2)
- 4) De toevoeging van een vraag m.b.t. de vertegenwoordiging van belanghebbenden bij het beheer van de standaard. (2.3.2)

Aanleiding

Er is de afgelopen periode veel interesse bij standaardisatieorganisaties en beheerders van standaarden, voor het verkrijgen van de status 'Uitstekend beheerproces'. Het is voor hen belangrijk om voorafgaand aan de werkelijke toetsing, helder te hebben aan welke voorwaarden moet worden voldaan om deze status te verkrijgen. In de voorliggende notitie heeft de stuurgroep open standaarden daarom de voorwaarden voor het verkrijgen van de status en de daarbij horende criteriavragen geoperationaliseerd.

Achtergrond

Datum
29-03-2013

Sinds medio 2011 gebruikt Forum standaardisatie een vernieuwde procedure voor het toetsen van standaarden voor de 'pas toe of leg uit' -lijst. Bij deze nieuwe procedure worden standaarden getoetst op de criteria: 'Open standaardisatieproces'¹, 'Draagvlak', 'Toegevoegde Waarde' en 'Opname bevordert adoptie'.

Als een standaardisatieorganisatie uitstekend scoort op de criteriavragen van het criterium "Open standaardisatieproces" kan het College besluiten dat voor het opnemen van nieuwe versies van die standaard geen aanvullende Forum/College-toetsing meer nodig is. De standaardisatieorganisatie krijgt dan, voor die specifieke standaard, de status: 'Uitstekend beheerproces'.

In een dergelijk geval is het beheer en versiebeheer van de standaardisatieorganisatie zodanig structureel en open vormgegeven, dat het College erop vertrouwt dat alle mogelijke belangen die spelen rondom de standaard door de standaardisatieorganisatie correct zijn meegenomen en afgewogen in de (door)ontwikkeling van de standaard.

Wel roept het Forum belanghebbenden op, om een melding te maken wanneer zij van mening zijn dat de betreffende standaardisatieorganisatie niet (meer) voldoet aan het criterium "Open standaardisatieproces".

Aanmelding en toetsing

Voor het verkrijgen van de status 'Uitstekend beheerproces' wordt dezelfde toetsingsprocedure doorlopen als bij een reguliere toetsingsprocedure voor één van de lijsten. De status kan dan ook alleen verkregen worden als onderdeel van de toetsing van (de nieuwe versie van) een standaard².

De vragen zijn die relevant zijn voor de status, zijn onderdeel van de reguliere toets. Daardoor wordt met de toetsingsprocedure voor iedere standaard automatisch getoetst of deze in aanmerking komt voor de status 'Uitstekend beheerproces'. In het expert- en Forumadvies wordt bovendien altijd geadviseerd wat een standaardisatieorganisatie eventueel moet verbeteren om voor de status in aanmerking te komen.

¹ Zie bijlage 1

² Het is niet mogelijk om de status van de standaard zonder toetsing te wijzigen.

Datum
29-03-2013

1) Afbakening van de status 'Uitstekend beheerproces'

Het is wenselijk dat in een aantal gevallen, een nieuwe versie van een standaard, getoetst wordt door Forum Standaardisatie, ook als voor de standaard de status 'Uitstekend beheerproces' geldt. Dit is het geval als het **Functionele toepassingsgebied** en/of het **Organisatorische werkingsgebied** van de nieuwe versie van de standaard wijzigt.

Op het moment dat het functionele toepassingsgebied of het organisatorische werkingsgebied van de nieuwe versie van de standaard wijzigen, verandert de reikwijdte van de 'pas toe of leg uit' –verplichting die geldt voor de standaard. Bovendien is het mogelijk dat de standaard met de wijziging het toepassingsgebied en/of werkingsgebied van andere standaarden op de lijst 'raakt'.

Vanuit de verplichting van Forum en College bij het onderhouden van de lijsten met standaarden en bewaken van de samenhang tussen de opgenomen standaarden, zal het Forum zelf blijven toetsen of er misschien is er sprake is van overlap of een conflict in het toepassingsgebied en het werkingsgebied en kan het Forum gericht adviseren hoe hier mee om te gaan.

Dit betekent concreet dat een beheerder een nieuwe vastgestelde versie van de standaard aanmeldt bij Bureau Forum Standaardisatie, zodat BFS kan bekijken of de wijziging naar de nieuwe versie van invloed is op het Toepassings- en/of werkingsgebied van de standaard. Indien nodig kan het Forum dan alsnog besluiten om de nieuwe versie (beperkt) te toetsen.

Standaarden waarvoor de beheerder de status 'Uitstekend beheerproces' heeft ontvangen blijven met een versienummer op de lijsten staan.

Stuurgroep open standaarden stelt voor de beschreven afbakening onderdeel te maken van de status 'Uitstekend beheerproces'

2) De voorgestelde operationalisering van de vraag m.b.t. het houden van een publieke consultatie (2.3.5)

Datum
29-03-2013

Het gaat om de volgende vraag van het criterium "Open Standaardisatieproces":

2.3.5	Organiseert de standaardisatieorganisatie een publieke consultatie voordat (een nieuwe versie van) de standaard wordt vastgesteld?
-------	--

Een publieke consultatie borgt dat iedere partij die belang heeft bij de standaard de gelegenheid heeft om op de doorontwikkeling van de standaard te reageren. Bij de huidige vraagstelling is onduidelijk waaraan moet worden voldaan om te kunnen spreken van een volwaardige publieke consultatie. Om die reden heeft de stuurgroep open standaarden de vraag als volgt geoperationaliseerd³:

Hoe dient de publieke consultatie er praktisch uit te zien om te voldoen aan dit punt?

- 1) De publieke consultatie loopt tenminste 30 dagen. (Dit geeft partijen in redelijkheid de kans om inhoudelijk te reageren).
- 2) De documenten die geconsulteerd worden zijn vrij beschikbaar op de website van de standaardisatieorganisatie.
- 3) De consultatie wordt zo breed mogelijk gecommuniceerd.
Tenminste via:
 - De website van de organisatie
 - De eventuele nieuwsbrief van de organisatie
 - In meerdere social media groepen gerelateerd aan het toepassings- en werkingsgebied.
- 4) De consultatie wordt aangekondigd bij BFS zodat BFS hierover kan berichten op haar website/twitterkanaal
- 5) Het consultatieproces en de besluitvormingsprocessen op basis van de consultatie, zijn helder beschreven op de website van de beheerder.
- 6) De standaardisatieorganisatie koppelt aan deelnemers terug wat er met hun input gedaan is.

Stuurgroep open standaarden stelt voor de gegeven operationalisering onderdeel te maken van de toetsingprocedure.

³ Deze toelichting wordt opgenomen in de bijlage van de 'toetsingprocedure en criteria voor indieners en experts.doc

3. De aanpassing van de vraag m.b.t. aanvullende Forumtoetsing (2.5.2)

Datum
29-03-2013

Het gaat om de volgende vraag van het criterium "Open Standaardisatieproces":

2.5.2	Is het standaardisatieproces van de standaardisatieorganisatie zodanig goed geregeld dat het Forum zich kan onthouden van aanvullende toetsing bij de aanmelding van een nieuwe versie van de standaard?
-------	--

Het Forum beoogt met deze vraag boven water te krijgen wat de eventuele risico's zijn van het verlenen van de status 'Uitstekend beheerproces' voor die standaard.

De huidige vraagstelling levert in de praktijk weinig reacties op, omdat onvoldoende duidelijk is dat naar eventuele risico's wordt gevraagd.

Om die reden is de suggestie om hier concreet naar de risico's te vragen:

2.5.3	<i>Kan College Standaardisatie zonder risico besluiten om nieuwe versies van de standaard niet meer aanvullend te toetsen voor opname? (indien Nee; wat zijn dan deze risico's?)</i>
-------	--

Stuurgroep open standaarden stelt voor de vraag zoals beschreven aan te passen.

4. De toevoeging van een vraag m.b.t. de vertegenwoordiging van belanghebbenden bij het beheer van de standaard. (1.3.2)

Tijdens de toetsing van standaarden wordt een zo breed mogelijke expertgroep samengesteld om zoveel mogelijk betrokken partijen te betrekken bij de advisering. Als een standaard de status 'Uitstekend beheerproces' heeft, zal het Forum geen experttoetsing meer uitvoeren. Daarom is het van belang dat bij de doorontwikkeling van de standaard alle relevante partijen betrokken zijn.

Er wordt reeds de volgende meer generieke vraag gesteld:

2.3.1	Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden (bijv. gebruikers, leveranciers, adviseurs, wetenschappers)?
-------	--

Voor de status uitstekend beheerproces is de stuurgroep van mening dat er meer concreet gevraagd dient te worden naar de deelname van betrokkenen vanuit het voorgestelde toepassingsgebied en werkingsgebied van de standaard:

2.3.2	Is de vertegenwoordiging van belanghebbenden bij het beheer van de standaard een goede representatie van het organisatorische werkingsgebied en functioneel toepassingsgebied van de standaard?
-------	---

Deze vraag is alleen hard⁴ voor het verkrijgen van de status 'Uitstekend beheerproces'.

Stuurgroep open standaarden stelt voor de vraag zoals beschreven, toe te voegen.

⁴ Er worden bij de toetsingsprocedure zogenamde harde en zachte vragen gesteld. Voor het verkrijgen van de status 'Uitstekend beheerproces' dienen beide positief beantwoord te worden. Als een standaard niet in aanmerking komt voor deze status hoeft een Negatieve beantwoording van een zachte vraag (grijs gearceerd) geen belemmering te zijn voor opname.

Bijlage 1:

Datum
29-03-2013

Geoperationaliseerde Criteriavragen Open Standaardisatieproces (aanpassingen in het rood)

2.1	Is de documentatie voor eenieder drempelvrij beschikbaar?
2.1.1	Is het specificatiedocument beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
2.1.2	Is de documentatie over het ontwikkel- en beheerproces (bijv. het voorlopige specificatiedocument, notulen en beschrijving besluitvormingsprocedure) beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
2.2	Is het intellectuele eigendomsrecht voor eenieder beschikbaar, zodat de standaard vrij implementeerbaar en te gebruiken is
2.2.1	Stelt de standaardisatieorganisatie het intellectueel eigendomsrecht op de standaard m.b.t. bijvoorbeeld eventuele patenten- onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar?
2.2.2	Garandeert de standaardisatieorganisatie dat partijen die bijdragen aan de ontwikkeling van de standaard hun intellectueel eigendomsrecht onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar stellen?
2.3	Is de inspraak van eenieder in voldoende mate geborgd?
2.3.1	Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden (bijv. gebruikers, leveranciers, adviseurs, wetenschappers)?
2.3.2	Is de vertegenwoordiging van belanghebbenden bij het beheer van de standaard een goede representatie van het organisatorische werkingsgebied en functioneel toepassingsgebied van de standaard?
2.3.3	Vindt besluitvorming plaats op een wijze die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende belangen?
2.3.4	Kan een belanghebbende formeel bezwaar aantekenen tegen de gevolgde procedure?
2.3.5	Organiseert de standaardisatieorganisatie regelmatig overleggen met belanghebbenden over doorontwikkeling en beheer van de standaard?
2.3.6	Organiseert de standaardisatieorganisatie een publieke consultatie voordat (een nieuwe versie van) de standaard wordt vastgesteld? (zie bijlage 5 voor een toelichting op de vraag)
2.4	Is de standaardisatieorganisatie onafhankelijk en duurzaam?
2.4.1	Is de ontwikkeling en het beheer van de standaard belegd bij een onafhankelijke non-profit standaardisatieorganisatie?
2.4.2	Is de financiering van de ontwikkeling en het onderhoud van de standaard voor tenminste drie jaar gegarandeerd?
2.5	Is het (versie) beheer van de standaard goed geregeld?
2.5.1	Heeft de standaardisatieorganisatie gepubliceerd beleid met betrekking tot versiebeheer van de standaard? (zie bijlage 4 voor een toelichting op de vraag)
2.5.2	Is het belang van de Nederlandse overheid voldoende geborgd bij de ontwikkeling en het beheer van de standaard?
2.5.3	Kan College Standaardisatie zonder risico besluiten om nieuwe versies van de standaard niet meer aanvullend te toetsen voor opname? (indien Nee; wat zijn dan deze risico's?)

Bijlage 2:

Datum
29-03-2013**(Huidige) Criteriavragen Open Standaardisatieproces**

2.1	Is de documentatie voor eenieder drempelvrij beschikbaar?
2.1.1	Is het specificatiedocument beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
2.1.2	Is de documentatie over het ontwikkel- en beheerproces (bijv. het voorlopige specificatiedocument, notulen en beschrijving besluitvormingsprocedure) beschikbaar zonder dat er sprake is van onacceptabele belemmeringen (zoals te hoge kosten en te hoge lidmaatschapseisen)?
2.2	Is het intellectuele eigendomsrecht voor eenieder beschikbaar, zodat de standaard vrij implementeerbaar en te gebruiken is
2.2.1	Stelt de standaardisatieorganisatie het intellectueel eigendomsrecht op de standaard m.b.t. bijvoorbeeld eventuele patenten- onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar?
2.2.2	Garandeert de standaardisatieorganisatie dat partijen die bijdragen aan de ontwikkeling van de standaard hun intellectueel eigendomsrecht onherroepelijk royalty-free voor eenieder beschikbaar stellen?
2.3	Is de inspraak van eenieder in voldoende mate geborgd?
2.3.1	Is het besluitvormingsproces toegankelijk voor alle belanghebbenden (bijv. gebruikers, leveranciers, adviseurs, wetenschappers)?
2.3.2	Vindt besluitvorming plaats op een wijze die zoveel mogelijk recht doet aan de verschillende belangen?
2.3.3	Kan een belanghebbende formeel bezwaar aantekenen tegen de gevolgde procedure?
2.3.4	Organiseert de standaardisatieorganisatie regelmatig overleggen met belanghebbenden over doorontwikkeling en beheer van de standaard?
2.3.5	Organiseert de standaardisatieorganisatie een publieke consultatie voordat (een nieuwe versie van) de standaard wordt vastgesteld?
2.4	Is de standaardisatieorganisatie onafhankelijk en duurzaam?
2.4.1	Is de ontwikkeling en het beheer van de standaard belegd bij een onafhankelijke non-profit standaardisatieorganisatie?
2.4.2	Is de financiering van de ontwikkeling en het onderhoud van de standaard voor tenminste drie jaar gegarandeerd?
2.5	Is het (versie) beheer van de standaard goed geregeld?
2.5.1	Heeft de standaardisatieorganisatie gepubliceerd beleid met betrekking tot versiebeheer van de standaard? (zie bijlage 4 voor een toelichting op de vraag)
2.5.2	Is het standaardisatieproces van de standaardisatieorganisatie zodanig goed geregeld dat het Forum zich kan onthouden van aanvullende toetsing bij de aanmelding van een nieuwe versie van de standaard?
2.5.3	Is het belang van de Nederlandse overheid voldoende geborgd bij de ontwikkeling en het beheer van de standaard?